CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE

D E C I Z I E

cu privire la respingerea recursului declarat de Consiliul Raional Orhei,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată”Metalica-Zuev” împotriva ÎM ”Servicii în Construcții” a Consiliului Raional Orhei și Lupașco Valeriu, intervenient accesoriu Consiliul raional Orhei cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 9 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr. 2r-128/24
NR. PIGD 2-22150213-01-2r-12032024)

Neîndeplinirea în termen a indicaţiilor instanţei de apel. Restituirea cererii de apel.

Judecătoria Orhei, sediul Central, jud. A. Romanaș,
Curtea de Apel Chișinău, jud. A. Pahopol, R. Pulbere, D. Dulghieru

29 ianuarie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa participanţilor la proces recursul depus de Consiliul Raional Orhei,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:
Stela Procopciuc, *Preşedinte,*
Diana Stănilă,
Ion Malanciuc, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 14 octombrie 2022, SRL ”Metalica-Zuev” a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎM ”Servicii în Construcții” a Consiliului Raional Orhei și Lupașco Valeriu cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

2. Prin încheierea protocolară din 21 februarie 2023, a fost atras în proces Consiliul raional Orhei în calitate de intervenient accesoriu.

3. Prin hotărârea din 8 august 2023 a Judecătoriei Orhei, sediul Central acțiunea a fost admisă integral.

S-a încasat în mod solidar din contul ÎM ”Servicii în Construcții” a Consiliului Raional Orhei și Lupașco Valeriu în beneficiul SRL ”Metalica-Zuev”, suma 311 400 lei, cu titlu de datorie, suma de 44 700 lei, cu titlu de dobânda de întârziere și suma de 10683 lei, cu titlu de taxa de stat achitată la depunerea acțiunii.

4. Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 5 septembrie 2023, Consiliul Raional Orhei, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 8 august 2023 a Judecătoriei Orhei, sediul Central.

5. Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 7 septembrie 2023, ÎM ”Servicii în Construcții” a Consiliului Raional Orhei, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 8 august 2023 a Judecătoriei Orhei, sediul Central.

6. Prin încheierea din 27 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea lui Lupașco Valeriu privind scutirea parțială de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel, împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei sediul Central din 8 august 2023.

Nu s-a dat curs cererii de apel declarate de Lupașco Valeriu și s-a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării cererii de apel motivate și a dovezii achitării taxei de stat în mărime de 7712,25 lei (șapte mii șapte sute doisprezece, 25 bani), fiindu-i acordat pentru aceasta un termen de 10 zile din momentul recepționării prezentei încheieri.

Nu s-a dat curs cererii de apel declarate de ÎM ”Servicii în Construcții” a Consiliului Raional Orhei și s-a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării cererii de apel motivate și a dovezii achitării taxei de stat în mărime de 8012,25 lei (opt mii doisprezece, 25 bani), fiindu-i acordat pentru aceasta un termen de 10 zile din momentul recepționării prezentei încheieri.

Nu s-a dat curs cererii de apel declarate de Consiliul raional Orhei și s-a comunicat apelantului, despre necesitatea prezentării cererii de apel motivate, fiindu-i acordat pentru aceasta un termen de 10 zile din momentul recepționării prezentei încheieri.

S-a explicat apelanților și reprezentantului acestora că, în cazul în care nu va lichida neajunsurile statuate în prezenta încheiere în termenul acordat, cererea de apel nu va fi considerată depusă şi împreună cu toate actele va fi restituită fără examinare.

7. Prin încheierea din 9 februarie 2024 a Curţii de Apel Chişinău, cererea de apel declarată de Consiliul Raional Orhei împotriva hotărârii din 8 august 2023 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, pronunțată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de SRL ”Metalica-Zuev” împotriva ÎM ”Servicii în Construcții” a Consiliului Raional Orhei și Lupașco Valeriu, intervenient accesoriu Consiliul raional Orhei cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, s-a restituit pe motiv că, apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței expuse în încheierea Curții de Apel Chișinău din 27 decembrie 2023.

8. La 1 martie 2024, Consiliul Raional Orhei, a declarat recurs împotriva încheierii din 9 februarie 2024 a Curţii de Apel Chişinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a încheierii contestate, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

9. În susținerea recursului a declarat că, la 27 februarie 2024 a făcut cunoștință cu încheierea Curţii de Apel Chişinău din 9 februarie 2024.

10. La caz, încheierea din 27 decembrie 2023 a Curţii de Apel Chişinău, expediată pe 5 ianuarie 2024 nu a intrat în poşta electronică a Consiliului raional Orhei, aşa cum se menționează în încheierea din 9 februarie 2024. Ca probă, recurentul a anexat extrasul din poşta electronică a Consiliului care susține că probează lipsa informaţiei parvenite de la Curtea de Apel Chişinău în perioada 3 ianuarie 2024-19 ianuarie 2024.

11. De asemenea, susține că, nu a identificat încheierea Curţii de Apel Chişinău din 27 decembrie 2023 nici pe portalul Curţii de Apel Chişinău la rubrica încheierile instanţei.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

12. Art. 368 din Codul de procedură civilă

„(1) Dacă cererea de apel nu întruneşte condiţiile prevăzute la art.364 şi 365 şi dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat şi/sau a taxei de timbru, instanţa de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanţilor la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

(2) Dacă apelantul îndeplinește în termen indicaţiile din încheierea judecătorească, apelul se consideră depus la data prezentării inițiale.

(3) Încheierea instanţei de apel de a nu se da curs cererii poate fi atacată odată cu fondul."

13. Art. 369 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanţa de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă: a) apelantul nu a îndeplinit în termen indicaţiile instanţei de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin.(1)."

14. Art. 110 din Codul de procedură civilă:

„Termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanţa (judecătorul), participanţii la proces şi alte persoane legate de activitatea instanţei trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte."

15. Art. 111 din Codul de procedură civilă:

„(1) Actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanţa judecătorească.

(3) Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului."

16. Art. 113 din Codul de procedură civilă:

„Dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanţa de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel."

17. Art. 10 din Codul de procedură civilă:

(1) Sancţiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum şi în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

(3) Sancţiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanţei judecătoreşti, ale participanţilor la proces, cât şi ale persoanelor legate de activitatea acestora şi, în dependență de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligaţia de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătoreşti, în alte măsuri prevăzute de lege.

18. Art. 427 din Codul de procedură civilă:

„Instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept: a) să respingă recursul şi să menţină încheierea.”

19. Art. 100 din Codul de procedură civilă:

”(1) Cererea de chemare în judecată şi actele de procedură se comunică participanţilor la proces şi persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poştă, cu scrisoare recomandată şi cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act şi confirmarea primirii lui, precum şi prin delegaţie judiciară.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

20. Cu referire la termenul de depunere a recursului: Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, la 16 februarie 2024 a fost expediată în adresa părților copia încheierii din 9 februarie 2024 a Curţii de Apel Chişinău (f.d.197), însă lipsesc date despre recepţionarea acesteia prin intermediul oficiului poştal. Din mențiunea efectuată în cererea recurs, recurentul a făcut cunoștință cu încheierea la data de 27 februarie 2024. Astfel, recursul depus la 1 martie 2024 este în termen.

21. Studiind materialele cauzei civile, argumentele invocate în recurs în raport cu normele de drept pertinente, Completul de judecată al Curţii Supreme de Justiţie consideră că recursul urmează a fi respins cu menţinerea încheierilor contestate, din motivele ce succed.

22. Din materialele cauzei civile rezultă că, la 5 septembrie 2024 Consiliul raional Orhei a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 8 august 2023 a Judecătoriei Orhei, sediul Central (f.d.147).

23. În contextul prevederilor art. 368 alin.(1) din Codul de procedură civilă, prin încheierea din 27 decembrie 2023, instanţa de apel nu a dat curs cererii de apel nemotivate depuse de ConsiliuL raional Orhei şi a acordat apelantului un termen de 10 zile de la recepţionarea încheierii pentru prezentarea cererii de apel motivate prin intermediul secretariatului Curţii de Apel Chişinău.

24. Potrivit comunicării de la fila dosarului 170, instanţa de apel, a expediat cu scrisoare recomandată copia încheierii din 27 decembrie 2023 a Curţii de Apel Chişinău, în adresa apelantului ÎM ”Servicii în Construcții” a Consiliului Raional Orhei, mun. Orhei, str.31 August 1989, nr.71, însă corespondenţa a fost restituită instanţei cu mențiunea „nereclamat”(f.d.186-187).

25. De asemenea, a expediat încheierea și Consiliul Raional Orhei, prin intermediul poștei electronice.

26. În circumstanțele date, prin încheierea din 9 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin.(1) lit. a) din Codul de procedură civilă, s-a

restituit cererea de apel depusă de Consiliu raional Orhei împotriva hotărârii 8 august 2023 a Judecătoriei Orhei, sediul Central şi s-a remis apelantului cererea de apel cu toate documentele anexate.

27. Din criticile aduse în recursul declarat, instanţa de recurs identifică dezacordul recurentului cu actele judecătoreşti emise de instanţa de apel, motivând că nu a recepționat încheierea din 27 decembrie 2023.

28. Completul de judecată al Curţii Supreme de Justiţie apreciază ca fiind întemeiată soluţia instanţei de apel privind restituirea cererii de apel drept urmare a neîndeplinirii în termen a indicaţiilor din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin.(1) din Codul de procedură civilă, dat fiind faptul că din materialele dosarului nu se face dovada că apelantul a îndeplinit indicaţiile date de instanţă prin încheierea din 27 decembrie 2023.

29. Fiind emisă încheierea de a nu da curs apelului, la 5 ianuarie 2024 instanţa de apel a expediat-o apelantului, prin intermediul poştei electronice consiliul.orhei@or.md, potrivit comunicării de la fila dosarului 170.

30. Art. 102 alin. (6) din Codul de procedură civilă, stabilește că, citația sau înștiințarea se trimite la adresa menţionată de parte sau de un alt participant la proces.

31. În temeiul art. 100 alin. (1^1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată şi actele de procedură ale instanţei de judecată se comunică autorităţilor publice, persoanelor juridice de drept privat şi avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, la care aceştia sunt conectaţi prin adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată, în mandatul de avocat, în alte acte ce atestă utilizarea poştei electronice. Actele de procedură expediate prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor se consideră comunicate.

32. Respectiv, expedierea încheierii de a nu da curs apelului, prin intermediul poştei electronice, care este o modalitate de transmitere prevăzută de legislaţia procesual civilă, face dovada comunicării actului de procedură, pe care se află înscrisă mențiunea că Curtea de Apel Chişinău, expediază spre cunoștință încheierea din 27 decembrie 2023.

33. Ca urmare, Completul de judecată va respinge ca neîntemeiat argumentul recurentului precum că, în adresa Consiliului Raional Orhei, nu a fost expediată încheierea de a nu da curs apelului.

34. Or, mesajul transmis de pe o adresă electronică a instanței către o altă adresă este preluat imediat în reţeaua internet de către un server şi livrat adresei de e-mail indicată.

35. Aşa cum adresa electronică a Consiliului Raional Orhei, consiliul.orhei@.or.md, conține un antet, un corp de date, este o adresa electronică

oficială a Consiliului, instanţa de apel corect a trimis încheierea din 27 decembrie către căsuța poştală a utilizatorului respectiv.

36. Deci, odată ce instanţa a comunicat apelantului actul de procedură, prin intermediul poştei electronice oficiale a Consiliului Raional Orhei, adresă indicată în cererea de apel nemotivată, susținerile invocate în recurs sunt neîntemeiate, având în vedere că instanţa a respectat legislaţia procesual civilă, fără ai leza apelantului vre-un drept procesual.

37. Or, prin încheierea din 27 decembrie 2023, instanţa de apel a menţionat că apelantul urmează să depună cerere de apel motivată în termen de 10 zile din momentul recepționării.

38. În altă ordine de idei, instanţa de recurs apreciază ca fiind irelevante argumentele recurentului privind nerecepționarea încheierii. Consiliul Raional Orhei este o instituţie de stat, care are o direcţie specializată în domeniul juridic, dispune de juriști calificaţi care actionează în bază de procură din numele instituţiei şi care cunosc care sunt consecinţele nerespectării termenilor de procedură. Aşadar, Consiliul Raional Orhei fiind persoană cointeresată în soluţionarea acestui litigiu urma să-şi asume un rol activ şi să îndeplinească în termen a indicaţiilor instanţei de apel.

39. De altfel, deşi prevederile legii procedurale sunt exprese şi certe în cazul declarării apelului, precum şi obligaţia apelantului de a se conforma prevederilor legale în acest sens, cuprinse în art.365 din Codul de procedură civilă, pentru a evita sancţiunile procedurale, apelantul înregistrând iniţial apelul nemotivat împotriva hotărârii primei instanţe, a eludat de a se conforma normelor procedurale şi de a depune cererea de apel motivată sau, după caz, să identifice o modalitate în vederea informării instanţei de judecată despre situaţia apărută în familia lor.

40. În context, Completul de judecată al Curţii Supreme de Justiţie consideră relevant de a menţiona obligaţia părţilor de a se folosi cu bună credinţă de drepturile procedurale în virtutea prevederilor art. 56 alin.(3), art. 61 alin.(1) din Codul de procedură civilă. Inițiind procedura de apel, apelantul urmează să se intereseze periodic de soarta dosarului. Părțile trebuie să ia măsuri în intervale rezonabile de timp pentru a afla despre progresul procedurilor judiciare despre care aceștia cunosc.

41. Drept urmare, alegaţiile recurentului nu pot determina casarea actelor judecătoreşti contestate, în situaţia în care circumstanţele conturate supra denotă că nevalorificarea drepturilor procedurale în termenul acordat de instanţa de apel, le este imputabilă. De altfel, instanţa de apel a întreprins măsurile prevăzute de legislaţia în vigoare în vederea comunicării actelor procedurale emise şi acordarea posibilităţii apelanţilor de a-şi valorifica drepturile procedurale şi respectiv, nu poate fi reţinut ca fiind relevant argumentul recurenţilor precum că prin încheierea de restituire a cererii de apel li s-ar încălca dreptul de acces la justiţie, dreptul la un

proces echitabil şi dreptul la un recurs efectiv şi respectiv le-ar fi fost îngrădit dreptul de a contesta hotărârea primei instanţe, ilegală, în opinia lor.

42. Completul de judecată al Curţii Supreme de Justiţie menţionează că părţile antrenate într-un proces, trebuie să se comporte cu bună credinţă în raport cu drepturile procedurale conferite de legislator şi trebuie să urmărească cu bună-credinţă desfăşurarea procesului, remarcă sugerată şi de jurisprudenţa CtEDO. Jurisprudenţa constantă a CtEDO a arătat că revine primordial celor interesaţi să depună orice diligenţă pentru protejarea propriilor interese (a se vedea cauza Teuschler v. Germania (dec.), 47636/99, 04 octombrie 2001; cauza Agapito Maestre Sanchez v. Spania, 29608/02, 04 mai 2004).

43. Mai mult, exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor sau, după caz, de instanţă, cu respectarea anumitor exigenţe, cărora li se subsumează şi instituirea unor termene în interiorul cărora urmează a fi valorificate, or, în caz contrar survin sancţiunile procedurale în sensul art.10 din Codul de procedură civilă. Aici este de remarcat că prin impunerea unor termene limite în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmăreşte o bună administrare a justiţiei şi asigurarea securităţii raporturilor juridice.

44. În atare circumstanţe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind întemeiată constatarea instanţei de apel precum că, apelanta nu a îndeplinit în termen indicaţiile din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin.(1) din Codul de procedură civilă, ceea ce a determinat restituirea cererii de apel.

45. Prin prisma respectării dreptului la un proces echitabil, inclusiv dreptul de acces liber la justiţie, garantat de art. 6 § 1 din Convenţia pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, art. 20 din Constituţia Republicii Moldova şi art. 5 din Codul de procedură civilă, relevat în jurisprudenţa CtEDO, precum şi dreptul la un recurs efectiv garantat de art.13 din Convenţie, circumstanţele relatate denotă că, recurenţii şi-au neglijat posibilitatea de valorificare a drepturilor procedurale în termenul acordat de instanţă.

46. Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție respinge recursul declarat cu menţinerea încheierilor contestate.

47. Ţinând cont de cele expuse, în conformitate cu art. 427 lit. a), art.428 din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge cererea de recurs depusă de Consiliu Raional Orhei.

Menţine încheierea din 9 februarie 2024 a Curţii de Apel Chişinău, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu

Răspundere Limitată”Metalica-Zuev” împotriva ÎM ”Servicii în Construcții” a Consiliului Raional Orhei și Lupașco Valeriu, intervenient accesoriu Consiliul raional Orhei cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Preşedinte, judecător Stela Procopciuc

Judecători Diana Stănilă

Ion Malanciuc